

РЕЦЕНЗИЯ

От доц. д. ик. н. Соня Варадинова Милева-Божанова,
член на научно жури в конкурс за заемане на академична длъжност „доцент“,
определено със заповед на Ректора на СУ „Св. Климент Охридски“ РД 38-
459/01.07.2016г.

Относно: научната, научно-приложната и професионално-академичната дейност и продукцията, представена от участниците в конкурса в обявения в ДВ. бр. 47/21.06.2016 г. конкурс за заемане на академична длъжност ”доцент” по професионално направление 3.9 Туризъм (Икономика на туризма - хотелиерство и ресторантьорство).

Кандидат единствен: гл. ас. д-р Елена Симеонова Петкова

Настоящото становище е изготвено в съответствие с изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) чл. 24 и Правилника за неговото приложение (ППЗРАСРБ) чл. 53 и Препоръчителните критерии за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в Геолого-Географски факултет на СУ “Св. Климент Охридски”.

I. Обща оценка на кандидата.

Елена Симеонова Петкова е родена на 26.04.1978 г., завършва средното си образование в Езикова гимназия - Пловдив (2007), ОКС „бакалавър“, специалност Стопанско управление и ОКС „магистър“ специалност „Икономика“ в Стопански факултет на СУ „Св. Климент Охридски“. Придобива ОНС „доктор“ по научната специалност 05.02.18 Икономика и управление (по отрасли) с докторска дисертация на тема „Реинженерингови модели на туристическата дейност“ (Диплома №34557/ 29.11.2010, утвърдена с Протокол № 13 / 28.09.2010 г.). Кандидатът има 5 години трудов стаж като главен асистент в Геолого-Географски факултет на СУ “Св. Климент Охридски” към катедра „География на туризма“ (Уверение от ЛС № 244/ 07.07.2016). Владее отлично английски и руски език има познания по френски и немски език. Омъжена с две деца.

В периода 2013-2015 г. Елена Петкова интензивно е **повишавала квалификацията** си чрез участие в семинари и практико-приложни обучения за преподаватели организирани от American Hotel and Lodging Educational Institute (AHLEI), La Fondation pour La Formation Hoteliere (2013, 2015), Travel Mind (2013) както и курсове с педагогическа насоченост организирани от Центъра за дистанционно обучение на СУ „Св. Кл. Охридски“ (2014).

Преподавателската дейност на кандидата включва воденето на лекционни курсове и семинарни занятия в ОКС бакалавър в специалност «Туризъм»: „Основи на управлението“, „Хотелски операции“, „Маркетинг в туризма“, „Стратегическо планиране“ и на специалност «Регионално развитие и политика»: Стратегическо планиране. В ОКС „магистър“ – дисциплините „Хотелски операции“, „Ресторантски операции“ и „Маркетинг в туризма“. Средната годишна натовареност на кандидата в периода 2011/ 2012 - 2014/ 2015 година е 1100 ч извънаудиторна заетост и 539 часа аудиторната заетост, което значително превишава норматива от 270 часа за годишна аудиторна натовареност в СУ „Св. Климент Охридски“.

В периода 2013-2015 г. Елена Петкова е била научен ръководител на 4 успешно защитили дипломанти, рецензент на 12 дипломанта и ръководител на над 170 курсови работи, предвидени по учебен план.

Обществената дейност на кандидата включва съдействие и подпомагане работата на Съюз на учените в България - гр. Пловдив както и участие в редакционната колегия на рецензирано електронно академично списание Eastern Academic Journal. Кандидатът има участие с доклади в 18 национални научни форуми/конференции и други 8 международни конференции (2012-2016 г.).

Свързаните с научно-изследователски и практико-приложни разработки включват участие в екипа на един научно-изследователски проект (СУ „Св. Кл. Охридски“) и участник в шест национални практико-приложни проекти, свързани с функционални секторни анализи и туристическо развитие на общинско ниво.

Гл. ас. Д-р Елена Петкова е единствен кандидат по конкурса. От направената проверка по документи се вижда, че нарушения по конкурса не са допуснати. Спазени са законовите изисквания и препоръчителните критерии за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в Геолого-Географски факултет на СУ “Св. Климент Охридски”.

Личните ми впечатления за кандидата са от 2005 г. Познавам Елена Петкова като скромна, упорита и постоянна в усилията си и работата си като научен работник. Умее да работи в екип и има силно чувство за отговорност. Като член на екипа по водената съвместно дисциплина по „Ресторантски операции“ уверено мога да твърдя, че в преподавателската си дейност, гл. ас. Д-р Елена Петкова се представя като компетентен, взискателен и загрижен за успехите на студентите преподавател.

II. Оценка на научните и практически резултати и приноси на представената за участие в конкурса творческа продукция.

В конкурса за заемане на академична длъжност „доцент“, гл. ас. д-р Елена Петкова е представила списък от 40 публикации (виж табл. 1), като 16 от тях са

индексирани и реферирани, а други 3 са само индексирани. Публикациите са рецензирани и отпечатани в български университетски и други издателства.

От представените публикации общо 9 (девет) са съавторство основно с колеги от катедрата в т.ч. в 2 монографии и 1 глава от книга под № № 4, 5, 6 със сравнително скромнен авторски принос от общо 52 страници; 3 (три) статии под №№ 30, 31, 32 с авторско участие от 25 страници; 3 (три) доклада под №№ 38,39,40 с авторско участие от 38 страници. За нито една от публикациите в съавторство не са представени разделителни протоколи.

На **английски език** са общо 16 (шестнадесет) публикации, които представляват 40% от творческата продукция на кандидата в т.ч. глава от монография (№3), една студия (№4), 11 статии и 3 доклада. От тях публикувани в **чужбина** са общо 7 публикации (№№ 10, 17, 19, 21, 23, 32, 39).

Табл. 1 Творческа продукция (2012-2016 г.) за участие в конкурса

Вид на публикацията	Общо		Самост.		В съавт.		На бълг. ез.		На англ. език		Номерац ия в списъка с публикации
	Бр.	Стр.	Бр.	Стр.	Бр.	Стр.	Бр.	Стр.	Бр.	Стр.	
Монография	3	178	1	135	2	43	3	178	-	-	№ 3,4,5
Част от монография	1	9	-	-	1	9	-	-	1	9	№ 6
Студии	1	19	1	19	-	-	-	-	1	19	№ 7
Статии	25	206	22	181	3	25	14	107	11	99	№ 8- 32
Доклади	8	98	5	60	3	38	5	56	3	42	№ 33-40
Учебници	2	372	2	372	-	-	2	372	-	-	№ 1,2
Общо	40	882	31	767	9	115	24	713	16	185	
%			77%	87%	23%	13%	60%	81%	40%	19%	

Общият обем на представените публикации е 882 страници от които самостоятелно 767 страници (87% от общия обем) и други 115 страници в съавторство, което **по обем и вид отговаря на законовите изисквания** за заемане на академичната длъжност „доцент“.

Справката за цитиранията показва общо 38 цитирания (Уверение на Университетска библиотека при Софийски Университет “Св. Климент Охридски” от 07.07.2016 г. и авторската справка от личен архив) на 16 публикации в 30 източника. Преобладаващата част на цитиранията с в България (66%), а останалата в чужбина, основно на английски.

В **тематично** отношение продукцията, с която кандидата участва отговаря на наименованието на обявения конкурс и могат да се систематизират в следните тематични направления:

[1] Хотелиерство и ресторантьорство: №№ 1, 2, 3, 4, 7, 15, 16, 17, 20, 23, 25, 27, 29, 33, 38;

[2] Маркетинг и управление на ниво дестинация: №№ 5, 10, 11, 13, 14, 15, 16, 18, 19, 24, 26, 28, 32, 36, 39, 40;

[3] Икономически анализ на дейността на туристическите предприятия: №№ 6, 30, 31, 35, 38;

[4] Културно-познавателен туризъм: №№ 12, 13, 18, 21, 22, 34, 37.

[5] Реинженеринг: №№ 8, 9

Основната тежест на публикациите е по тематично направление [1] хотелиерство и ресторантьорство и [2] маркетинг и управление на туризма на ниво дестинация.

По направление [1] се открояват задълбочените изследвания по въпросите на теорията в управлението и операционализирането на процесите в хотелиерството. Авторът задълбочено анализира и доразвива модели на управление с цел повишаване на конкурентоспособността и ефективността на хотелиерската дейност. Изследванията на подсектор хотелиерство и ресторантьорство на различни пространствени и организационни равнища на примера на конкретни дестинации доказват научно-изследователските способности на кандидата за извеждане на практико-приложни решения за сектора.

По направление [2] освен общите постановки свързани с маркетинга и управление на туризма на ниво дестинация, кандидатът продължава и доразвива в тематиката по направление [1], отчитайки ролята и значението на хотелиерството и ресторантьорството за развитието и утвърждаването на примера на конкретни дестинации – София (№5, 19, 32, 36, 39), Балчик (№14), Пловдив и региона (№№ 13, 17, 18, 24, 26, 29), Видин (№№ 15-16), планинските курорти Боровец и Пампорово (№23, 40) и Самоков (№40).

Останалите тематични направления разширяват и допълват обхвата на полето на изследване като се конкретизират в анализ и оценка дейността на туристическите предприятия от различни подсектори [3] и специфика на културно-познавателния туризъм [4]. Публикациите в направление [5] реинженеринг под №№8-9 са пряко свързани и продължават темата на защитената докторска дисертация (ВАК, диплома № 34557/2010) поради което не се вземат под внимание.

Представените в конкурса трудове са с добре структуриран езиков текст и логическа структура, което потвърждава впечатлението за добро познаване на изследваните проблеми. Общото ми впечатление е, че са наблюдава градация и разширяване на изследвания кръг въпроси свързани с управлението, икономически

анализ на дейността на предприятията от подсектор „Хотелиерство и ресторантьорство“ в т.ч. и като съществен елемент от маркетинга и управлението на ниво дестинация. Налице са и някои изключения от общата проблематика като публикациите в направления [4], [5]. Кандидатът утвърждава приемствеността в научното познание и проявява творчество при неговото обогатяване и използване. В този смисъл оценката на научните резултати и приноси на кандидата могат да се определят в две насоки: **обогатяващи съществуващите знания и приложение на научните постижения в практиката на хотелиерството и ресторантьорството.**

Открояват се следните **научни приноси** в публикациите на кандидата:

Първо, в *областта на теорията и управлението на хотелиерството и ресторантьорството*: дефинирани са основни модели на управление и операционализиране и класифициране на процесите; предложен е интегриран модел на управление с цел повишаване на конкурентоспособността и ефективността на хотелиерската дейност.

Второ, в *областта на икономическия анализ* на хотелиерството и ресторантьорството: формулирана и доразвита е система от критерии и показатели за измерване и ефективността и инвестиционната активност на туристическите предприятия от подсектор хотелиерство и ресторантьорство в България;

Научно-приложните приноси се изразяват в:

Първо, установени връзките и зависимостите между развитието на хотелиерството и ресторантьорството в България като фактор за развитие, маркетинг и утвърждаване на туристическата дестинация.

Второ, предложен е модел за оценка на маркетинга на туристическа дестинация, апробиран на примера на дестинация София.

Приносите са **лично дело** на кандидата, като не са констатирани заимствания, некоректно цитиране и/или използване на библиографския апарат.

III. Критични бележки и препоръки.

Представените научни трудове не предполагат сериозни бележки и препоръки. Въпреки това, бих отправила бележка за избягване на повторемост в публикациите както съдържателно (на пример №18, 21), така и по темата по докторската дисертация (№№ 8,9). Това по никакъв начин не поставя под съмнение обема, качеството и авторския принос в представената научна продукция спрямо законовите изисквания.

Като препоръка бих насърчила гл. ас. Д-р Елена Петкова да активизира публикационната си дейност в чуждестранни издания, както и да засили работа със студенти, включително съвместна работа в научно-изследователски проекти и ръководство на дипломанти.

Посочените критични бележки **не намаляват значимостта** на изтъкнатите научни и научно-приложни приноси и общата оценка на кандидата.

IV. Заключение.

От направената проверка на представените материали по конкурса **нарушения в процедурата не са констатирани**. Спазени са изискванията на чл. 24 и чл. 27 от ЗРАСРБ и чл. 53 и 57а от ППЗРАСРБ; чл. 105 и чл. 111 от Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“; както и на препоръчителните критерии на Геолого-географски факултет на СУ «Св. Климент Охридски» може да се заключи, че гл. ас.д-р Елена Симеонова Петкова **отговаря на изискванията и условията за заемане на академична длъжност «доцент»**.

Въз основа на оценката на представените за рецензиране публикации, тяхното тематично разпределение, извършения анализ, установените научни приноси и констатирани пропуски (точки I, II и III на настоящата рецензия) мога с пълна убеденост да дам **положителна оценка** на кандидата **за присъждането на научното звание „доцент“** по научното направление 3.9 Туризм (икономика на туризма – хотелиерство и ресторантьорство) в конкурса обявен от СУ „Св. Климент Охридски“, Геолого-географски факултет в ДВ, бр. 47 от 21.06. 2016 г.

София, 27.10.2016 г.

Рецензент: .....

Доц. д-р Соня Милева-Божанова